

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIATULUI ARADULUI



Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Doleanțele Academiiilor de Teologie

De ani de zile se discută problema Academiiilor teologice din Ardeal, fără să se ajungă odată la soluționarea ei. S'au făcut proiecte și legi cari sau nu erau bune și de aceea nu s'au putut aplica, sau erau bune, dar nu s'au aplicat.

În situația aceasta aflându-ne de multă vreme, este evident că ceice au suferit consecințele amânărilor nu au fost nici alcătuitoarii proiectelor de reforme, nici adversarii lor — oricine ar fi fost, ci instituțiile înseși; profesorii cu studenții în chip solidar au fost umiliți și nedreptățiți până astăzi.

Există în România un învățământ superior, academic, universitar. Avem Universități și Academii. Nu știm sub ce titlu și în urma căror împrejurări, la un moment dat, Universitățile și Academiiile de Comerț, Industrie și Agricultură formează un corp de școli deosebite de Academiiile de Teologie, Muzică și... Arte, — deși profesorii lor se recrutează toți după aceleași criterii și li se impun aceleași condiții de activitate didactică, științifică. Iată, un exemplu: Conservatoarele dau diplome pentru profesori de muzică asimilați în toate drepturile și datoriile cu ceilalți profesori secundari, deși profesorii lor (Conservatoarelor) sunt considerați — pe nedrept — inferiori profesorilor universitari.

Mai rău se întâmplă cu profesorii și studenții Academiiilor de Teologie cari, cu toții, sunt menținuți într'o situație nemeritată. Profesorilor li se cer titluri, studii, lucrări și examene, ca și celor universitari, va să zică datorii egale, dar drepturile lor sunt coborâte exact cu trei trepte mai jos. La fel sunt nedreptățiți și studenții (aci se află secretul crizelor de studenți la Academiiile teologice); li se cer titluri de bacalaureat, patru ani de frecvență și examene, iar la urmă fac un examen de capacitate sau cvalificație preotească ce-i face inferiori nu numai față de studenții dela Universități și Academii, dar și față de cei dela

Academiiile de Muzică (egale în grad cu cele de Teologie). Au și ei datorii și sarcini în desechilibru cu drepturile ce le primesc.

Pentru a remedia aceste nedreptăți s'a propus ca să se dea „unei” Academii de Teologie dreptul de a elibera diplome de licență.

Propunerea e fundamental greșită, deoarece nu înțelegem: De ce să se asigure privilegiul pentru o Academie, când toate funcționează după aceleași legi și regulamente? Când toți profesorii lor se recrutează și servesc după aceleași norme?!

Noi credem că PP. SS. Ierarhi ai Bisericii sunt geloși de prestigiul Școlilor de Teologie și nu au nici un interes să le condamne și să le mențină într'o situație de inferioritate nici unele față de altele, nici pe ele toate față de celelalte Academii ale Statului.

În consecință, doleanțele pe care Academiiile de Teologie le supun atenției Inaltelor autorități bisericesti, cât și On. Minister al Educației Naționale au fost, sunt și rămân următoarele:

1. Academiiile de Teologie să se echivaleze în drepturi, ca și în datorii, cu toate celelalte Academii din țară (Comerț, Agricultură).

2. Profesorii Academiiilor teologice să fie asimilați în drepturi, ca și în datorii, cu profesorii celorlalte Academii.

3. Catedrele desființate sau degradate dela Academiiile de Teologie să fie recunoscute, așa cum au fost.

4. Dreptul de a elibera diplome de licență să se acorde tuturor Academiiilor teologice. La datorii egale, drepturi egale.

Satisfăcându-se aceste doleanțe se vor remedia nedreptățile pe cari le sufăr cu resemnare de atâta vreme Academiiile de Teologie, se vor înlătura anomaliile, se vor bucura profesorii și studenții lor, dar mai ales se va ridica prestigiul Bisericii, pe care toți îl dorim să fie cât mai sus, cât mai curat și cât mai strălucitor.

Taina conștiinței

Conferință ținută în Arad la 2 Dec. 1939.

Vorbind despre dorul de raiu, am spus că omul a năzuit și năzuește să stăpânească, să încovoieze, să modeleze, să spiritualizeze materia. Năzuința aceasta este una din manifestările dorului de raiu. Dar năzuința aceasta e în aceeași vreme lupta sufletului omenesc de a se smulge de sub tirania materiei.

Gândiți-vă la scânteia de sub cenușe. Parecă așteaptă să i se dea prilejul și puțină să se facă foc, vâlvătaie, dar cenușa nu o lasă. Suflați cenușa, dați scânteii ce să ardă și ea se aprinde. Așa ar vrea, așa năzuește sufletul să iasă de sub cenușa trupului și a lumii înconjurătoare și să se înalțe.

Până nu demult antropologia, și după ea filosofia materialistă, credea că manifestările sufletului ar fi niște iradiieri din materie, ca aburii din apă, ca mirosul din floare, ca lumina din flacăra. Azi teoriile acestea sunt învechite și căzute. Noutățile să zicem așa, ale filosofiei de azi sunt deadreptul izbitoare prin faptul că deszic tot ceea ce a zis până aci filosofia materialistă și apoi izbitoare prin apropierea ei de teologie, de credință religioasă. Până nu demult filosofia materialistă susținea că memoria ar fi cunoștințele înmagazinate în creier, imprimate — se vede — oarecum mecanic în scoarța creierului. Azi, filosoful Bergson, care e ținut cel mai mare filosof al timpului, e de părerea, că memoria face parte din conștiință, din conștient și subconștient, iar acestea nu sunt pe scoarța creierului, ci formează fondul sufletului omenesc. Creierul e numai organ al sufletului, cum ar fi violina organ al artistului, e numai un mijloc de comunicare, cum ar fi un comutator mijloc de comunicarea curentului electric. Nu comutatorul dă lumină, nu creierul dă cunoștințele sau memoria, ci le comunică. (Prof. C. Bacaloglu: Concepțiile filosofice ale lui Bergson în lumina biologiei și a medicinei moderne.) Cu alte cuvinte filosofia și știința de azi vin după vorba unui filosof al nostru (Ion Petrovici: „Dincolo de zare”) să spulbere pretențiunile materiei de-a fi realitatea fundamentală din cuprinsul cunoașterii noastre... Distrugerea corpului nu implică astfel o distrugere totală și nu ne putem împotrivi ideii unei lumi invizibile, care nu apare organelor simțurilor, căci aceasta există de fapt — postolată științificește — la spatele lumii vizibile... După cei mai autorizați fizicieni, universul seamănă mai mult cu o *cugetare*, decât cu o mașină... fizica nouă a aruncat cu succes sonda în imaterial... Nu viața se naște din corp, ci invers, fiindcă nu viața este expresia forțelor corpului, ci acesta este expresia unei vieți preexistente”. Filosoful nostru face aceste enunțări în temeiul unor experiențe făcute de un chimist și biolog (Morley Martin) care dintr'o rocă minerală, azoică, fără urme de fosilă, a scos numeroase organisme multicelulare. Și zice filosoful nostru: „Este netăgăduit, că existența — cel puțin pe latura care o cunoaștem — este stăpânită de legea evoluției și cu riscul de a izola complet această față de sensi-

bilă, de profunzimile ei nevăzute, va trebui să prelungim, într'o formă, procesul evoluției și dincolo de zare, chiar dacă vom fi nevoiți să-l stingem pe treptele tronului Dumnezeesc”.

Am dat citatele acestea ca introducere pentru gândul în jurul căruia vom face azi calea, vorbind despre taina conștiinței. Dacă nu vieța e din materie, ci invers, dacă nu gândul evaporează din creier, ci creierul se muncеște de gând, e firesc și chiar științific să vorbești despre taina conștiinței. Și îi zicem taină sau mister nu fiindcă ar fi înafară de trăirea noastră, ci pentru că se împotrivesc teoriilor materialiste de până aci.

Misticismul este înțeles mai ales în două feluri: misticismul filosofic și misticismul religios. Misticismul filosofic constă în părerea, sau teoria, că lumea este o frumoasă întocmire, în care orice lucru simbolizează ceva din lumea sufletului, din lumea cea mai presus de fire. Filosofia, cel puțin până la noi, se întemeiază pe rezultatele științei, iar știința se întemeiază, precum știm, pe cunoștințele câștigate prin simțuri și experiență. În marginile acestea punând filosofia, misticismul ar fi o depășire a filosofiei, fiindcă trece dincolo de lumea cunoscută cu ajutorul simțurilor. Am văzut însă, că știința veacului nostru trece însaș în filosofie, iar filosofia în misticism, căci amândouă tind „să spulbere pretențiunile materiei”.

Misticismul religios are ca centru ideea despre Dumnezeu și se întemeiază pe credința ce pornește din sufletul omenesc spre cer și pe harul dumnezeesc care pornește dela Dumnezeu și se revarsă asupra sufletului omenesc.

Unii dintre gânditori vor să pună un zid de despărțire între misticismul filosofic și între cel religios. Noi suntem de credința, că e mai mare deosebirea între filosofie și între misticismul filosofic, decât între misticismul filosofic și între cel religios. Rândul trecut am arătat, că filosofia în chip voit nu vrea să articuleze, să exprime limpede nostalgia sufletului omenesc, sau, în cel mai bun caz, o ascunde sub o haină de împrumut. Așa și misticismul filosofic șovăiește să dea numele ideii în jurul căreia se grupează. Trece dincolo de simțuri, dincolo de pământ, comunică cu nevăzutul și în comunicarea aceasta găsește o desfătare deosebită. Șovăiește însă să spună că în local simțurilor lucrează sufletul, că dincolo de pământ e cerul, că nevăzutul e Dumnezeu și comunicarea cu el e fericirea misticismului religios.

Filosofic sau religios, misticismul este o trăire a omului, deci o realitate, în care sufletul vrea să stăpânească materia, vrea să facă pe materie o scară până la cer, pe care, deoparte, sufletul să se înalțe la Dumnezeu și, de altă parte, îngerii să se suie și să se pogoare pe ea, ca în visul lui Iacob. Cu alte cuvinte, misticismul este admiterea și trăirea unui amestec al cerului în vieța pământului și o năzuință a omului de pe pământ spre cer.

În gândirea poporului este credința, că păcatul nu se mărginește la ființa păcatului, ci urmările se întind și iau tot mai mari proporții.

Iată o colindă, care tâlmăcește această credință:

*Este-un păr mândru 'nflorit (Domnului,
[Domnului, Doamne)*

*Dar sub pom cine-a dormit?
Acolo-i Domnu-adormit.
Școală, Doamne, nu dormi,
Că decând, Doamne-ai dormit,
Iarba verde te-a'ngrădit,
Florile te-au cutropit
Și lumea s'a 'mpăgănit.
Suduie fecior pe tată
Și maica-și face păcate,
De-atunci nu-i roadă'n bucate
Nici in grâu, nici in secară
Numai neghioara goală.*

Sau ceea ce se spune într'un cântec din popor:

*Nu ești mândră vrednică
Să intri 'n biserică,
Nici la cruce să te uiți,
Nici icoana s'o săruți,
Că biserică-i sfințită,
Și tu, mândră, ești greșită.*

Cu alte cuvinte, în gândirea poporului — și nu numai în gândirea poporului românesc — păcatul profanează, spurcă cele sfinte și toată natura înconjurătoare. Păcatul ia proporții cosmice și urmările păcatului sunt tot așa de dinensiu ni cosmice. Anii de secetă sunt pentru că pământul e spurcat de păcatele oamenilor, cerul se închide și nu-și dă ploaia din pricina păcatelor omenești, furtunile, grindina, cutremurile de pământ și toate urgiile naturii sunt pentru că natura s'a mâniat pe oameni. Dar natura și toate urgiile ei sunt numai mijloace în mâna lui Dumnezeu care prin aceste cercetări deșteaptă și ține trează conștiința, o face să se răsvrătească împotriva noastră, să ne aducă remușcările. Din pricina păcatului sunt războaiele, veștile de războaie, și toate marile și micile nenorociri.

Gândirea aceasta a poporului despre urmările cosmice ale păcatului și despre colaborarea tuturor celor din natură pentru a aduce în conștiințe remușcarea pentru păcatul săvârșit, este adânc ortodoxă.

Despre poporul nostru în special s'a constatat și s'a spus de atâtea ori și în atâtea feluri, că trăiește în mister, că e mistic, că toate le pune în legătură cu Dumnezeu, cu omul și cu lumea înconjurătoare. Legătura pe care o face poporul între Dumnezeu și om și în care toate cele văzute și nevăzute din lumea înconjurătoare participă și colaborează la susținerea legăturii, este însăși conștiința. Și e taină sau tainică pentru proporțiile cosmice și pentru faptul că nu se poate pune pe ea degetul.

În cele următoare vom vedea că și știința și filosofia se întorc, revine la gândirea aceasta.

Am spus mai înainte, că știința veacului nostru s'a depășit trecând în filosofie, filosofia s'a depășit trecând în misticism. Depășirile aceste nu mai sunt privite ca aventuri, ci ca o foarte firească înaintare, dezvoltare, evoluție. Va veni vremea, când știința va fi misticism și misticismul va fi știință. Dar nici aceasta nu va fi noutate, ci mai vârtos o revenire.

Iată, cum. În vechime astrologii puneau în legătură viața și întâmplările de pe pământ cu ivirea, cu drumul, cu strălucirea și cu dispariția stelelor. Fizica lor era metafizică. Pe legătura dintre stele și viața de pe pământ s'a întemeiat

o adevărată religie. Babilonienii și Asirienii au dezvoltat metafizica aceasta astrologică și căutau să ghicească din stelele cerului, întâmplările pământului. Și azi sunt atâtea cari admiră cerul instelat. Sufletul găsește o desfătare măreată în măreția cerului și vrând nevrând încearcă să depășească stelele. Gândiți-vă la ciobanii și la plugarii cari știu să privească la stele ceasuri întregi. Gândiți-vă la frumoasa poezie intitulată „Dormi în pace” a lui Vlahuță.

„Luna...

*Revărta atâtea farmec, și 'n așa sfântă splendoare
S'arăta vederii mele, că mă 'nfiorai de-odată.
Și-mi zisei...*

*Dar cu n lunecă prin stele, fără să le-atingă?... Cine
Mân' atâtea lumi, cu pază, pe cărările senine?”*

(Va urma)

Probleme actuale

Iudaismul operează cu cele mai diabolice mijloace, pentru subjugarea popoarelor și realizarea dominațiunii mondiale. Finanța mare, francmasoneria și societățile oculte, comunismul etc. sunt cunoscute.

Celebrul profesor I. Cătuneanu dela Cluj, în scrierile sale politice-sociale constată acest fapt, cu întreg materialul documentar.

Masoneria și hrubele oculte erau pentru clasa intelectualilor. Sectarismul religios, o ramură populară a masoneriei, era destinat pentru cei de jos. În dosul Bibliei și cu autoritatea tezei teiste, se operau interesele iudaice în concordanță cu micile interese ale conducătorilor sectari.

Confrunțați stilul hrubelor masonice cu adunările sectare și templele evreilor, apoi trageți concluzia. Pe frontispiciul acestor edificii veți afla locul, ori chiar Tablele Legii T. V.

Comparați organizația acestor temple și preferința pentru V. T. Urmăriți critica ce se face permanent organizației politice-sociale actuale și veți vedea de unde pornesc și încătrău pleacă ițele.

Este fapt cert, că sectarismul nu este o problemă religioasă. Dacă era de ordin duhovnicesc de mult se desagea! Slavă Domnului, avem destui preoți teologi, material științific bisericesc. Cercurile ecleziastice au depus tot interesul pentru combaterea lor și sectarismul dănuiește. Dece? Pentru că nu este o problemă curat duhovnicescă, ci o afacere iudeo-masonă. O tamburină pentru varietatea partidelor politice, de tristă amintire. Aceasta este cheia înțelegerii, pentru care sectarii, în centrele unde s'au cuibărit, au pus mâna pe organizațiile politice economice ale localității. De aici simpatia între dânsii, apoi între minoritarii și evreii cointeresați.

Este fapt cert, că numai cu mijloace duhov-

nicești acești fii rătăciți ai neamului, nu vor reveni la matcă. La forță, trebuie să se răspundă cu forță. Este timpul ca sectarii să fie scoși din funcțiunile publice, din locurile de influență de pe sate și orașe, unde s'au aciuiat și să se execute, fără amânare și fără șovăire, testamentul Căpitanului Corneliu Zelea-Codreanu, închiderea capiștelor sectare.

De acest fapt s'ar bucura cel puțin 70% dintre sectari, cari forțați, ar reveni la Biserica strămoșească.

St. Sinod al României a cerut Inaltului Guvern Legionar salarizarea clerului, conform pregătirilor și importanței sale în Stat. Această ridicare materială și morală a slujitorilor Bisericii va avea apoi darul să unifice și să împace sufletele nemulțumite și învrăjbite.

Soluționarea lor fericită, va aduce binecuvântarea Neamului și a Țării.

Prot. Ștefan Lungu

Răfoind trecutul

Graiul altor vremi

Inercând să înlăturăm praful și uitarea ce s'au lăsat peste unele momente hotărâtoare din viața neamului de pe meleagurile Arădane, am dat de unele documente, menite a fixa în istorie felul în care Biserica ort. rom. a știut să apere ființa neamului de toate tentativele de împilare ale străinilor.

Cine se apropie cu pietate de trecutul nu prea îndepărtat, când corporațiunile bisericesti formau și cel mai înalt for școlar, simte pulsând printre rânduri de cremene, mândria și demnitatea unui neam ce n'a putut fi robit niciodată. Biserica era în acelaș timp altar de închinare și pavază românismlui. Umbrită și proteguită de ea, școala românească pe lângă buchii, putea da tinerele generații atât cucernicia creștinească, cât și conștiința unei superiorități de rasă și cultură.

În ogorul românismlui munceau din toată inima — cu acelaș elan — preotul și învățătorul, iar Consistorul și Sinodul fiecărei eparhii vegheau la păstrarea unității sufletesti și progresul fiilor lor. În sbuciumul trecutelor vremi, glasul membrilor acestor corporațiuni, ca și hotărârile lor dârze, au semănat drumul Golgotei românești cu nenumărate oaze mângăetoare și generatoare de noi avânturi. Nu ne-am plecat umiliți la picioarele stăpânilor haini, fiindcă ascendența daco-romană ne învățase să stăm dârji în fața furtunii,

să opunem tumultului barbar, unitatea în jurul ideii de Dumnezeu și dreptate.

Deputații Sinodului eparhial din Arad, opuneau în 1894 încercărilor de sugrumare a limbii românești în școli și administrație școlară, rezistența unor ostași deciși să moară pe primele poziții, dar să nu dea un pas îndărăt.

Pentru cei de dincolo de hotarul vremelnic, cât și pentru Românii de pretutindenea, glasul lor e un îndemn și o mustrare în acelaș timp.

Să-l ascultăm cum covăntează peste crugul anilor:

„Nr. 92. La punctele 15, 16 și 18 despre *examinele de cvalificație învățătorească, denegarea inspectorului reg. de a subscrie unele atestate inv.; regulamentul pretins de ministeriu de culte pentru examenele de cvalificație inv. cu lărgirea sferei de activitate a inspectorului regesc atât la examenele scripturistice, cât și la cele verbale, mai departe despre cererea ministrului ca testimoniile să se estradeze și în limba maghiară.*

„Sinodul ia cu părere de rău procedura inspectorului regesc la cunoștință și avizează *Consistorul, ca să se țină strict de legile existente.* Până la termenul proximerelor examene de cvalificație să se facă regulamentul, însă să se comunice cu insp. regesc numai după aprobarea aceluia din partea Consistorului.

„Despre aceasta intențiune să se încunoștințe ministerul imediat. În contra extradării testimoniilor și în limba maghiară să se remonstreze și în urmă să se facă o reprezentăție către ministeriu, în care să se arate, că nu e posibil a cere, ca în școalele noastre să se învețe limba maghiară mai cu seamă în vorbire în acel grad ca și în școalele de stat.

Mai departe să se spună ministrului, că *modul cum proced inspectorii de școale astăzi vatămă și autonomia bisericii și e fără rezultat practic; să se arate că din ambele puncte de vedere corect și folositor ar fi dacă inspectorii regești s'ar prezenta în școală fiind de față și organul nostru bisericesc.* În acest înțeles să se îndrume a proceda și organele noastre, iar ministerul să fie încunoștințat despre îndrumările date organelor confesionale“.¹⁾

Este aceasta vocabularul unor oameni, care știau că au de partea lor adevărul și dreptatea, tot atât de evidente atunci, ca și azi.

I. Vărtaciu

¹⁾ Documentele Sădean. Protocolul Sinod. 1894. p. 49.

Salarizarea preoției în Statul legionar

Preoția românească, în trecut, a scris pagini de glorie în istoria țării și neamului nostru. În răscoalele din 1784 și 1848 preoția a încrucișat spada și crucea mergând în fruntea gloatelor de iobagi, dornici de libertate.

Căzând cătușele iobăgiei, preoția a format falange de luptători pentru isbânda idealului național, înfruntând cu bărbăție și curaj vijelia asupritorilor.

După războiul din 1819 acești ziditori la temelie de unificare sufletească a neamului, preoții au fost nesocotiți și lăsați pradă mizeriei și neajunsurilor, deoarece conducători destinelor țării serveau alte interese, filo-semite și francmasonice.

Preoția nu era văzută cu ochi buni acolo unde trebuia să fie.

Din cauza mizeriei, pentru că salariul nu corespundea nici pe departe minimului de existență, preoția a fost parte târâtă în luptele politice, iar altă parte cu sufletul curat a trebuit să-și caute ocupații pentru a-și asigura existența în mod cinstit, așteptând zorile unor vremi mai bune și mai drepte.

Acel revărsat de zori a sosit. Deodată cu înscăunarea la cârma țării a regimului legionar Biserica și Statul sunt două noțiuni cari se contrag și se contopesc.

Prin cuvântul neînfricatului general Ion Antonescu, Conducătorul Statului, preoția a fost îndrumată să continue înalta misiune din trecut, iar de existența lui materială se va îngriji Statul.

Posturile noastre de radio și gazetele din prejma Botezului Domnului au anunțat vestea îmbucurătoare despre o mai rațională și mai echitabilă rebonificare a funcționarilor precum și a preoției din bugetul Statului.

Noul cod al funcționarilor publici va încadra funcțiunile din serviciile publice în patru grupe.

1. *Grupa A)* Cuprinde funcțiunile pentru ocuparea cărora se cere un titlu universitar, sau în lipsă absolvența liceului. *În această grupă sunt încadrați preoții și învățătorii. Salariul minimum de bază va fi de lei 5000, iar pentru licențiați 6000 lei, lângă care se vor mai adauge gradațiile și sporul familiar, bineînțeles cei din categoria I.*

2. *Grupa B)* în care sunt încadrați funcționarii absolvenți a 4 clase de liceu și curs de specializare.

3. *Grupa C)* cuprinde funcțiunile unde se recere cel puțin 4 cl. primare și curs de specializare — absolvenții școalelor de cântăreți.

4. *Grupa D)* cuprinde personalul de serviciu.

Plata salariilor astfel majorate se vor plăti cu data de 1 Ianuarie 1941. În caz că încadrarea nu se va putea face până la întocmirea statelor de plată, diferența majorărilor se va plăti ulterior în lunile viitoare.

Calcularea salariilor se va stabili după 4 categorii ce corespund cu localitatea unde preotul funcționează. Partea cea mai mare a parohiilor din Eparhie cad în categoria IV-a cu o reducere de 20% din salariul de bază 5000—6000 lei lângă care se vor adauge gradațiile și sporul familiar.

Deasemenea pensiile pensionarilor sub 6000 lei cu data de 1 Ianuarie s'au majorat cu 20%.

Amănunte ne va aduce Monitorul Oficial când va apare Decretul în chestiune.

Astfel s'a ajuns la o normalizare a salariilor și la o situație materială mai bună și mai demnă pentru preoție. Rămâne ca preoția să-și facă datoria la altarul Bisericii și neamului, așa cum cere Evanghelia lui Hristos.

Pr. R. Popa
Bonțești

Binefaceri, care nu ne costă dar sunt foarte prețioase în ochii lui Dumnezeu.

- *față veselă în monotonia lucrului de toate zilele.*
- *tăcere precaută, când observi greșala altuia.*
- *aprobare caldă pentru binele deaproapelui.*
- *mică atențiune binevoitoare pentru cel supus.*
- *vorbă plină de vioiciune pentru cei iubiți de Dumnezeu, pentru copii.*
- *strângere sinceră de mână pentru cel abătut.*
- *convorbire plină de îngăduință cu cei impacienți și nesuferiți.*
- *privire compătimitoare pentru cei cu sufletul încărcat.*
- *salutare prietenească pentru cei sărmani.*
- *recunoaștere a slăbiciunilor noastre.*
- *mărturisire demnă, a nedreptății le ne-a ajuns.*

G. P.

Despre ce să predicăm?

Duminecă, 19 Ianuarie 1941, făcând legătură cu predica din Dumineca trecută despre „Împărăția lui Dumnezeu” vom arăta cum trebuie să se poarte creștinul, ca cetățean al acestei împărății.

În apostolul zilei (Colos. c. 3 v. 4—11) se vestește: „Când Hristos, care este viața voastră, se va arăta, atunci și voi, împreună cu el, vă veți arăta întru mărire”.

Pentru a ajunge la această țintă, creștinul este dator a conlucra cu harul lui Dumnezeu la

mântuirea sa. El trebuie să desbrace pe *omul vechiu*, cu toate faptele lui, și să se îmbrace cu *cel nou*. (v. 9-10).

Creștinul este o *biserică vie* a lui Dumnezeu, pentru că „Duhul lui Dumnezeu sălășluiește întru voi”. (I. Cor. 3 v. 16).

De aceea „și voi înșivă clădiți-vă, ca niște *pietre vii*, în casă duhovnicească” (Biserica, trupul mistic al lui Iisus Hristos), (I. Petru 2 v. 5).

Omul este liber peste voința sa, în aceasta are el „chipul și asemănarea lui Dumnezeu”. Dar tot din aceasta pricină el singur este vinovat pentru pierzarea sa.

Două căi stau deschise în fața omului: *Calea mântuirii și calea pierzării*. Pe cea dintâi Mântuitorul o aseamănă cu „poarta strâmtă și calea îngustă” iar pe cea de a doua cu „poarta largă și calea încăpătoare”. (Mat. 7 v. 13-14). De asupra porții celei largi stă scris: *Minciuna*; iar calea cea largă e calea *păcatului*. Poarta cea strâmtă are inscripția: *Adevărul*; și calea cea îngustă este calea spinoasă a *virtuții*. Una duce la *moarte*, cealaltă la *viața cea veșnică*.

„Nimeni nu poate să slujească la doi domni... nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona”. (Mat. 6 v. 24).

Viața de pe pământ trebuie să fie o continuă zidire a „casei duhovnicești” în care ne vom adăposti după moarte. Casa aceasta o construim din faptele noastre aci pe pământ, dar ea se ridică la cer. Este haina de nuntă cu care ne vom înfățișa la nunta cerească. (Mt. 22 v. 11; II. Cor. 5 v. 4).

Un proverb zice că fiecare om este faurul vieții sale.

Mântuitorul ne spune că omul poate să-și clădească a sa casă pe stâncă sau pe nisip. (Mat. 7 v. 24-27). Lucrul de căpetenie la zidirea unei case este: temelia, apoi materialul de construcție.

Temelia este aceeași pentru fiecare creștin: Iisus Hristos și învățătura Lui. (I. Cor. 3 v. 11). Dar nu ajunge numai a auzi și a cunoaște cuvintele Mântuitorului, ci ele trebuiesc înfăptuite a ceea ce. A fi creștin numai prin botez și cu numele, ba chiar a cunoaște toată legea, dar a rămâne pom fără roade bune, este totuna cu a clădi casa pe nisip. Inercările și suferințele, ce vin ca: ploaia, răurile mari și vânturile, o surpă câtdecurând.

Insuși Mântuitorul spune că vor fi creștini cari vor fi profetii, vor fi scos demoni și vor fi făcut minuni multe în numele Lui, și totuși în ziua judecării El le va rosti sentința: „Niciodată nu v'am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la mine ceice lucrați fărădelegea”. (Mt. 7 v. 22-23).

Creștinul este chemat a imita viața Mântuitorului, mai ales prin *fapte bune*. El va arăta credința sa din fapte. (Iac. 2 v. 18).

„Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să văză *taptele voastre cele bune* și să mărească pe Tatăl vostru carele este în ceruri”. (Mt. 5 v. 16).

Cărți

Ion I. Moța: Craniile de lemn. Articole 1922-1936. Ediția IV. București 1940. Pag. 256, prețul 70 lei.

Încă până era în viață, Ion I. Moța și-a adunat și publicat în volum o serie din articolele publicate prin diferite reviste cari militau pentru naționalismul legionar, cum au fost „Pământul strămoșesc”, „Cuvântul studentesc”, „Axa” și „Dacia Nouă”.

Că opera aceasta a fost bine primită de publicul cetitor se evidențiază din faptul că se tipărește în a patra ediție.

Astăzi răspândirea și cetirea ei este cu atât mai necesară, cu cât aluatul sufletului românesc se frământă și se dospește, așa după cum a prevăzut și prevestit marele ei autor.

Ionel Moța este creatorul mișcărilor studentești și, împreună cu Corneliu Z. Codreanu, întemeietorul Legiunii „Arhanghelul Mihail”. Este un vizionar, un mistic, dublat de un luptător, despre care viitorul va avea multe de spus.

Neamul nostru și în special clerul are multe de învățat dela fiul protopopului Moța dela Orăștie. Are de imitat o viață de creștin care crede Evangelia și apără Biserica până la moarte; are de studiat o ideologie naționalistă clară și sănătoasă, întemeiată pe logica unei inimii consacrate lui Dumnezeu; are de admirat caracterul unui tinăr pios care niciodată nu a pus interesele personale în cumpănă cu cele ale neamului; are de învățat un crez de mântuire națională.

Când, peste veacuri, se va întreba un cronicar: Cine a reprezentat credința creștină, cine a murit pentru Hristos, cine a fost cel mai frumos caracter creștin în prima jumătate a veacului al 20 lea în România, se va răspunde Moța, Ion Moța, învățătorul jertfei, fiul chinuit al naționalismului nou, martirul unei credințe în slujba căreia nimeni nu s'a pus cu atâta elan și devotament, ca el.

Ce a gândit și a simțit I. Moța, cunoaștem din scrisul său limpede ca lacrimile, cald ca sângele, hrănitor ca pâinea și deschizător de drumuri noi, ca a unui profet.

Vom afla aci care este înțelesul naționalismului jertfelnic, rostul mișcărilor și a proceselor studentești, izvorul greșelilor și drumul mântuirii; în chip special vom afla ce-i „esențialul” în viață, care-i „măsura creștinătății noastre” și ce înseamnă „craniile de lemn” (e vorba de craniile celor uciși pentru Mișcarea Legionară, închipuie de politicieni de lemn, dar în cutiile cărora

s'au frământat grijile viitorului românesc și au clocotit cele mai nobile și altruiste gânduri).

Socotim că pentru a cunoaște Mișcarea Legionară în toată originalitatea și autenticitatea ei, durere – încă de mulți rău văzută, e bine să ne adresăm la autorii ei și să alergăm la izvoarele ei curate, ca să ne informăm corect, între cari se numără și „Craniile” mucenicului Ionel I. Moța, marele ei ideolog și ctitor.

Diacon Dr. Grigorie T. Marcu: Studii Biblice. Sibiu. 1940. Tip. Arhidiecezana. 97 pag.

Studiul Noului Testament în limba română are destul de puțini reprezentanți consacrați. Până ieri alaltăieri puteam vorbi de vreo patru preoți-profesori cari au ridicat teologia biblică la un nivel superior. E vorba de PP. CC. V. Gheorghiu, H. Roventș, I. C. Beldie și Gh. I. Ghia.

Mai nou apare un nume în plină ascensiune între reprezentanții aleși ai studiilor biblice. E părintele Gr. T. Marcu dela Academia „Andreiană” din Sibiu.

Sfinția Sa, pe lângă bogăția informațiilor teologice critic sistematizate, mai aduce priceperea în alegerea subiectelor, vraja unui stil limpede curgător și elanul creației, care șade atât de bine unui tânăr teolog.

Opera de profesor specialist în N. T. – căci publicist era de mult și apreciat – părintele Grigorie și-a început-o cu tot avântul abia în 1939, când a publicat câteva studii de specialitate: „Saul din Tars”, „Paulinism și stoicism” (în Anuarul Acad. „Andreiane”) și „Profesoeul Dr. V. Gheorghiu” prin care face începutul unei serii de publicații personale ce poartă numele de „Contribuțiuni la studiul Testamentului Nou”.

În seria aceasta, Nr. 2, a publicat noua operă, „Studii biblice”, în care tipărește șapte studii cu următorul cuprins:

„Originea și originalitatea teologiei pauline”, – în care arată că Evanghelia sf. ap. Pavel este revelată, cu rădăcini adânci în Vechiul Testament, în deplină armonie cu Evanghelia Mântuitorului. Față de Iisus Domnul, ap. Pavel nu poate sta în raport de supra-sau coordonare cum socotesc unii „teologi” protestanți, ci în raport de subordonare.

„Mistica paulină”, arată că scrierile sf. ap. Pavel cuprind o teologie și o terminologie mistică creștină, a cărei esență este *trăirea în Hristos*.

„Concepția paulină a istoriei”, este o concepție biblică, soteriologică. Adevărata istorie este o *istorie a mântuirii*, care se rezumă între doi oameni: Adam și Hristos.

„Mitul lui Hristos”, – cu observații critice asupra operii lui D. Fr. Straus și Al. Rosenberg, campionii „miturilor” protestante.

„Învierea lui Hristos și învierea zeilor”, recte moartea lor.

„Tare în Scripturi”, – condiția ce se cere să o împlinescă preotul de astăzi.

„Câteva note asupra lexicografiei N. T.” – dare de seamă asupra celor mai noi și mai bune dicționare biblice.

Din toate aceste studii se constată că părintele prof. Gr. Marcu este „acasă” în specialitatea Noului Testament; atacă problemele cu precizie și le rezolvă limpede, veridic și documentat.

Informațiuni

■ † **Prof. Virgil Simonescu** dela liceul „C. Brediceanu” din Lugoj, pictor academic, cu frumoase studii dela München, unde s'a specializat în pictura bisericească neobizantină, s'a stins din viață în 2 Ianuarie a. c. în vârsta de 60 ani. A fost un fiu credincios al bisericii noastre, cu un suflet curat și delicat. A executat lucrări de pictură bisericească la 56 biserici, între care și la catedrala unită din Lugoj. Arta lui V. Simonescu cucerea dela prima privire. Dumnezeu a deschis cerul pentru ochiul lui de artist. Lucrările lui V. Simonescu sunt nepieritoare, fiind cristalizarea unei bogate inspirații religioase. Defunctul se pregătea tocmai să picteze icoanele de pe iconostasul bisericii din Arad-Grădiște, după care ar fi urmat și pictarea bisericii. Moartea însă i-a scos din mână penelul. Dumnezeu să-i odihnească sufletul alături de cetele cerești, a căror viziune dânsul a eternizat-o aci pe pământ.

■ **Boboteaza la Arad** s'a sărbătorit, ca și în alți ani, după Sf. Liturghie în piața Catedralei.

Slujba sfințirii apei a fost săvârșită de P. S. S. Părintele Episcop Andrei, asistat de 12 preoți și 2 diaconi, în prezența d-lui general Ioanovici, a d-lui prefect al județului I. Rotea, a d-lui primar Dr. E. Monția și a unui public numeros ce umplea piața.

După sfințirea apei, P. S. Sa a stropit cu aghiasmă compania de onoare și steagul ei, apoi mulțimea, care a sărutat sf. cruce și icoana praznicului după creștinescul nostru obicei.

După Sf. Slujbă a urmat defilarea.

■ **Infăptuirile Guvernului Țării**, dela 6 Septembrie până la 31 Decembrie 1940, au fost aduse la cunoștință publică printr'un comunicat dat de dl gen. I. Antonescu. Ele se cuprind în 49 de puncte, dintre cari înșirăm: Consolidarea dinastiei, reorganizarea Statului pe temelii național-legionare, asigurarea liniștei și independenței naționale, încheierea unui important acord economic cu Germania, ocrotirea populației românești de pe teritoriul cedat Ungariei, sprijinirea populației evacuate și refugiate, exproprierea proprietăților rurale evrești (56,440 ha.), crearea creditului comercial pentru sprijinirea comerțului românesc,

sporirea creditului industrial și agricol, revizuirea și mărirea salariilor (cu cca 3 miliarde) și a pensiilor, sporirea încașărilor Statului cu toate că teritoriul lui a fost redus cu o treime, reorganizarea și înzestrarea armatei, economii la ministere, mărirea arăturilor și sămănăturilor de toamnă, înființarea Ajutorului Legionar și a cantinelor legionare, ajutorarea căminelor și cantinelor studențești, reorganizarea Universităților din Cluj și Cernăuți și plasarea a 9072 învățători, 1273 profesori secundari și universitari și a 1200 preoți, mărirea alocației de hrană pentru soldați, sancționarea vinovaților principali de starea armatei și de pierderile suferite de țară, reorganizarea producției de armament, reducerea numărului ministerelor și desființarea rezidențiilor, instituirea comisiilor de anchetă de control al averilor, fondurilor secrete, proceselor politice, etc.

După ce arată că s'au realizat în total economii bugetare de 5.477.000.000 lei, fără noi sarcini fiscale și cu toate că țara a fost redusă cu o treime, dl gen. I. Antonescu își încheie darea de seamă prin următorul apel:

„Români! Judecați cu nepărtinire, înfăptuirile noastre, fiindcă o țară nu se conduce cu șoapte lașe, cu intrigi nedemne, cu critici sterpe și cu făgădueli deșarte. Ci cu fapte“.

Acți vorbesc numai faptele.

■ **Pentru tipărirea Noului Testament**, într' o ediție critică a textului original, lucrată de părintele prof. univ. pens. Dr. V. Gheorghiu, păr. Dr. L. Stan directorul general al Cultelor, a făcut la posturile noastre de Radio un călduros apel către toți foștii elevi al eminentului profesor cernăuțean, ca fiecare să contribuie cu suma de o mie lei.

Tipărirea ar consta aproximativ un milion lei, dar meritul și folosul ei ar fi neasemănat mai mare, deoarece ar ridica teologia românească pe treapta creațiilor universale și ne-ar scuti, cel puțin în privința aceasta, de tributul edițiilor străine.

Contribuțiile se vor trimite pe adresa părintelui L. Stan, la București, str. Berthelot 26.

■ **Românii de peste hotare** fac un număr de cam o treime din numărul total al poporului român. Avem în Ungaria cca 1.500.000, în Rusia 3.000.000 (în Bucovina, Basarabia și peste Nistru), în Bulgaria 180.000, în Jugoslavia 500.000 (Banat și Timoc), în Macedonia 150.000 și în Albania 50.000.

În total peste 5 (cinci) milioane.

Din acest punct de vedere credem că poporul român reprezintă astăzi cea mai mare tragedie mondială.

■ **Dl prof. V. Papilian**, președintele Societății Scriitorilor Ardeleni, cu prilejul șezătoarei literare ținute la Arad, a rostit o adânc simțită și luminată cuvântare, din care reproducem următoarele pasagii:

„Nedreptatea duce cu sine și răsplata și leacul.

Nedreptatea dovedește lașitatea și infamia asupritorului. Nedreptatea adună laolaltă toate puterile lumii întru înfăptuirea ideii de dreptate.

Poporul românesc nu e la prima sa durere, nu e la prima sa încercare. Dar din durerea de năam s'a stors mirul sfințeniei lui și din nenumăratele încercări a pornit înrădăcinarea tot mai adâncă în pământul harăzit lui de Dumnezeu.

Nu ne tânguim, dar nici nu uităm. Să binecuvântăm durerea care ne ține veșnic treji, să binecuvântăm batjocura care ne dovedește că suntem fiii lui Dumnezeu și să binecuvântăm nedreptatea care ne arată cât e de dreaptă cauza noastră.

Să nu uităm că avem o mare datorie de îndeplinit. Toată veghea pe care o trezește durerea, toată puterea pe care o durează batjocura și toată credința pe care o răscolește nedreptatea, vor să fie puse în serviciul aceleiași cauze sfinte, a Ardealului întregit.

Nu uităm și nu ne plecăm. Credem în cauza noastră sfântă, credem în rostul nostru spiritual, deci trebuie să credem și în destinul nostru...

Lozinca noastră de orice clipă va să fie unirea în cuget și în simțiri. Unirea în cuget cu toți cei de aici cu care ne putem întâlni, cu care ne putem vorbi, cu care ne putem întinde o mână frățească. Și unirea în simțiri cu cei de dincolo, cu frații noștri rămași sub cea mai ticăloasă, mai barbară și mai nelegiuită ocupație.

În fiecare zi, în fiecare minut, în fiecare clipă să ne aducem aminte de ei. Primul cuvânt al copilului să nu fie mamă, ci frate, și muribundului când închide ochii, să i se șoptească: Ardealul!...

Elevului în școală, la fiecare lecție, să i se vorbească de întregirea țării și soldatului de brăul roșu al adevăratelor granițe.

Poeții să cânte numai frumusețile Ardealului, iar povestitorii să dea glas numai durerilor lui!...

■ **P. C. Preoți** sunt rugați a trimite abonamentele la revista „Catehetul“.

La acest număr se adaugă și cuprinsul revistei pe anul 1940.

Nr. 25/1941.

Comunicat

În conformitate cu dispoziția Sfântului Sinod Nr. 28 din 4 Decembrie, 1940 „cel mai târziu până la 23 Aprilie 1941 să se rezilieze toate contractele de închiriere la evrei a imobilelor aparținând Bisericii și pe viitor să nu se mai încheie nici o tranșacție comercială, de ori ce fel, între reprezentanții Bisericii și evrei“.

Arad în 3 Ianuarie 1941.

† Andrei
Episcop.

Seculin
consilier ref. eparhial

Notă

Rugăm pe P. C. Preoți, cari n'au putut vinde Calendarele anului 1941, să le returneze cât mai urgent posibil, deoarece avem multe cereri și nu mai avem altele în depozit. După 30 Ian. a. c. nu reprimim nici un calendar.

Librăria Diecezană